



Rijksinstituut voor Volksgezondheid  
en Milieu  
Ministerie van Volksgezondheid,  
Welzijn en Sport

## **Werkinstructie coronaprik Instellingen met medische dienst**

*Deze beschrijving is opgesteld door het RIVM in samenwerking met het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, GGD GHOR Nederland, VGN, Verenso, ActiZ, NVAVG, V&VN, DJI, Zorgthuisnl en GGZ-Nederland.*

*18 september 2023*

**LET OP: De UITVOERINGSRICHTLIJN COVID-19 VACCINATIE wordt voor de start van de najaarsronde aangepast i.v.m. de nieuwe vaccinatiestrategie en de inzet van een nieuw vaccin**

**LET OP: START VACCINATIE VANAF 2 OKTOBER 2023**

## Inhoudsopgave

- 1 Inleiding — 3**
- 2 Doelgroep — 3**
- 3 Selecteren, uitnodigen, vaccineren en registreren — 3**
- 4 Route A: De instelling vaccineert — 3**
- 5 Route B: Een maatwerkoplossing tussen regionale GGD en instelling — 8**
- 6 Meer informatie — 8**

Dit is een uitgave van:  
**Rijksinstituut voor Volksgezondheid  
en Milieu**  
Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven  
Nederland  
[www.rivm.nl](http://www.rivm.nl)

## 1 Inleiding

In deze werkinstructie informeren wij u over de route voor de coronaprik voor instellingen met medische dienst.

Op 05 juli 2023 heeft door de Minister van VWS, besluitvorming plaatsgevonden over een nieuwe vaccinatieronde COVID-19 in het najaar. De Minister van VWS heeft na advies van de Gezondheidsraad besloten om in het najaar van 2023 een nieuwe vaccinatieronde te organiseren voor risicogroepen en zorgmedewerkers.

Vanaf 02 oktober 2023 kunnen instellingen met eigen medische dienst hun bewoners vaccineren.

## 2 Doelgroep

Alle bewoners van instellingen voor langdurige zorg vanaf 18 jaar, alle bewoners van verpleeghuizen vanaf 18 jaar, mensen die in aanmerking komen voor de grieprik vanaf 18 jaar.

Voor kinderen: Zie hiervoor de [uitvoeringsrichtlijn COVID-19-vaccinatie](#).

## 3 Selecteren, uitnodigen, vaccineren en registreren

Voor het vaccineren van bewoners van instellingen met medische dienst zijn 2 routes beschikbaar:

- A. De instelling vaccineert zelf;
- B. Een maatwerkoplossing tussen regionale GGD en instelling.

## 4 Route A: De instelling vaccineert

### **Stap 1: Deskundigheid personeel**

Zorg ervoor dat personeel deskundig is om deze COVID-19-vaccinatie te kunnen toedienen. Zie hiervoor de [uitvoeringsrichtlijn COVID-19-vaccinatie](#), de [e-learning](#) en de [website van het RIVM](#).

### **Stap 2: Selecteren en uitnodigen**

De medische dienst van de (zorg)instelling inventariseert welke bewoners in aanmerking komen voor de coronaprik en de instelling nodigt deze bewoners uit. U kunt uw bewoners uitnodigen door middel van de uitnodigingsbrief met de bijbehorende bijlagen. U ontvangt de uitnodigingsbrief vanuit uw brancheorganisatie. U kunt de uitnodiging zowel digitaal (pdf) als geprint versturen.

Het is mogelijk dat bewoners een uitnodigingsbrief van het RIVM ontvangen, met daarin een ingeplande afspraak. Deze brief kan worden genegeerd, tenzij bewoner zelf naar de vaccinatielocatie van de GGD wil gaan om zich daar te laten vaccineren.

Uitnodigingsmateriaal naast de instellingsuitnodiging:

- Visuele uitleg over de coronaprik
- Vragenlijst over uw gezondheid
- Informatie over registratie
- Toestemmingsformulier

Informatie is ook te vinden op de website van het RIVM: [COVID-19-vaccinatie bewoners zorginstellingen | RIVM](#)

#### *Toestemmingsverklaringen*

##### *Toestemming vaccinatie*

Het geven van toestemming voor de vaccinatie kan mondeling plaatsvinden, maar dient schriftelijk te worden vastgelegd in het EPD/Cliëntendossier.

##### *Toestemming gegevensdeling met RIVM*

Het geven van toestemming voor gegevensdeling met RIVM kan mondeling plaatsvinden, maar dient schriftelijk te worden vastgelegd in het EPD/Cliëntendossier.

Deze toestemming ziet op de verstrekking van de vaccinatiegegevens aan een derde, waarvoor geldt dat eerder gegeven toestemming in principe geldig is totdat dit wordt ingetrokken.

##### *Toestemming en informatieverstrekking minderjarigen*

Informatie is te vinden in de LCI-richtlijn: [uitvoeringsrichtlijn COVID-19-vaccinatie](#)

##### *Wilsbekwaamheid bewoner*

Als een bewoner niet in staat wordt geacht om zelfstandig een redelijke belangenafweging te maken over de vaccinatie, dan is deze bewoner ter zake van deze medische behandeling wilsonbekwaam. In dat geval is voor de medische behandeling de toestemming van de wettelijk vertegenwoordiger(s) nodig.

##### *Overig*

De zorgverlener kan gewezen worden op de eigen interne procedure voor het uitvoeren van een medische behandeling en het vragen van toestemming binnen de Wgbo.

### **Stap 3: Bestellen**

Vanaf 19 september 2023 is de bestelapplicatie voor de COVID-19 najaarscampagne gereed voor instellingen.

Vanaf 25 september 2023 is de eerste levering van vaccins mogelijk voor instellingen. Er kan dagelijks worden besteld. De eerstvolgende levermogelijkheid is 4 werkdagen na de dag dat er besteld is. In de bestelapplicatie kan tijdens het bestellen een leverdag worden gekozen uit de beschikbare sloten (wanneer een leverdag vol zit kan deze niet meer gekozen worden). Het is ook mogelijk een leverdatum verder in de toekomst te kiezen.

<b>Bestellen op:</b>	<b>Levering op:</b>
maandag	vrijdag
dinsdag	maandag
woensdag	dinsdag
donderdag	woensdag
vrijdag	donderdag

#### **Stap 4: Levering vaccins en toebehoren**

##### *Bewaren en distribueren naar andere locaties*

De houdbaarheid voor de gebruiker van het vaccin na ontdooien is leidend en staat op de oranje sticker.

De houdbaarheid van het vaccin op de flacons is de originele houdbaarheid bij opslag bij -80°C.

De vaccins mogen vanuit de hoofdlocatie van een instelling naar een andere locatie worden gebracht, mits er voldaan wordt aan specifieke richtlijnen. Zie hiervoor de [uitvoeringsrichtlijn](#). Hierin staan ook de eisen beschreven voor ontvangst en opslag van vaccins, (het gebruik van) medicijnkoelkasten en koelboxen en hoe om te gaan met afval.

Waarschuwing: wanneer gelijktijdig de grieprik gezet gaat worden bij bewoners van de instelling dient men rekening te houden met voldoende koelkastcapaciteit voor de opslag van de vaccins.

#### **Stap 5: Vaccineren**

##### *Legitimatie vooraf aan de vaccinatie*

Deelnemers van het vaccinatieprogramma worden gevraagd de oproepbrief tezamen met een legitimatiebewijs te tonen om voor COVID-19 vaccinatie in aanmerking te komen. Als er geen legitimatiebewijs of oproepbrief aanwezig is, hoeft het ontbreken hiervan geen belemmering voor de vaccinatie te vormen. In dat geval moet de uitvoerende medewerker ervan overtuigd zijn wie de betreffende deelnemer is.

Informatie kunt u hier vinden: [uitvoeringsrichtlijn COVID-19-vaccinatie](#).

Alle mensen die in aanmerking komen voor een coronaprik krijgen een mRNA-vaccin aangeboden: Comirnaty Omicron XBB.1.5 van BioNTech/Pfizer. Ongeacht het vaccin waar ze eerder mee zijn geprikt.

De instellingen kunnen starten met vaccineren vanaf maandag 2 oktober 2023, nadat ze de vaccins hebben ontvangen en de nieuwe uitvoeringsrichtlijn is gepubliceerd.

##### *Interval*

Na de vorige COVID-19 vaccinatie wordt bij voorkeur een interval van 6 maanden of langer aangehouden, maar ten minste 3 maanden (12 weken). Hoewel een vaccinatie kort (<3 maanden) na een infectie weinig extra bescherming biedt, kan overwogen worden om wel te vaccineren. Informatie kunt u hier vinden: [uitvoeringsrichtlijn COVID-19-vaccinatie](#).

### *Interval met andere vaccins*

Bij toediening van een COVID-19-vaccin hoeft geen interval gehanteerd te worden met andere vaccins, bijvoorbeeld uit het Rijksvaccinatieprogramma, de griep- of pneumokokkenvaccinatie en reizigersvaccinaties. Ook het gelijktijdig toedienen van een ander vaccin heeft geen invloed op de immunogeniciteit of reactogeniciteit van de vaccins. Informatie kunt u hier vinden: [uitvoeringsrichtlijn COVID-19-vaccinatie](#).

### *Veilige naalden*

Aan instellingen levert het RIVM de spuit/naald-combinatie Sol-M/BD. Dit is een veilige spuit/naald-combinatie.

### *Flacons*

#### *Monovalent vaccin met grijze dop voor de coronaprik*

Het kant-en-klaar vaccin Comirnaty Omicron XBB.1.5 wordt geleverd in een multidoses glazen vaccinflacon van 2,3 ml groot voor het gereedmaken van zes doses vaccin van 0,3 ml. Het vaccin is kant-en-klaar, er hoeft **geen** oplosvloeistof te worden toegevoegd.

Kijk voor alle handelingen bij de COVID-19-vaccinatie in de [LCI-richtlijn](#). Tevens is een [e-learning](#) voor uitvoerders beschikbaar.

### *Nazorg & bijwerkingen COVID-19 vaccinatie*

Het leveren van nazorg: alle gevaccineerde bewoners dienen na vaccinatietoediening **minimaal 15 minuten** geobserveerd te worden in aanwezigheid van een bevoegde professional. De EMA heeft **15 minuten** observatieperiode in de productinformatie opgenomen. Zie voor meer informatie de LCI-richtlijn<sup>1</sup>.

In een aanzienlijk deel van de toedieningen kunnen, zoals ook aangegeven in de bijsluiters, [bijwerkingen](#) optreden als koorts, hoofdpijn en moeheid. Maar ook spierpijn, pijnlijke gewrichten, rillingen, misselijkheid en braken kunnen optreden na COVID-19-vaccinatie. Deze reacties op de vaccinatie zijn onschuldig en het gevolg van het aanjagen van het afweersysteem. De klachten gaan meestal spontaan weer binnen 2 dagen over.

Ernstige of onverwachte bijwerkingen dienen gemeld te worden bij het Bijwerkingencentrum Lareb. Zij monitoren voortdurend.

## **Stap 6: Registreren**

### *Registreren*

De coronaprik moet geregistreerd worden in het medisch dossier van de bewoner. In verpleeghuizen is dit veelal het elektronisch patiënten (of cliënten) dossier (EPD/ECD) en in de gehandicaptenzorg wordt in principe gebruik gemaakt van het elektronisch voorschrijfsysteem (EVS). Eerder is vastgelegd of toestemming is verleend voor verstrekking van de gegevens aan het RIVM (opt-in).

<sup>1</sup> In geval dat er al sprake is van een anafylactische reactie na een ander vaccin, medicijn, wespenteek, bijensteeek of voedingsmiddel geldt een observatieperiode van 30 minuten na vaccinatie.

In dat geval worden de gegevens vanuit het EPD/ECD/EVS doorgegeven aan het RIVM voor het monitoren van de vaccinatiegraad, vaccineffectiviteit en de medicatieveiligheid.

#### *Aandachtspunt bij registratie*

- Is het niet mogelijk om vanuit uw bronsysteem gegevens uit te wisselen met het RIVM? Dan dient u hiervoor de BRBA-app te gebruiken. Let op: de [BRBA-app](#) is enkel bedoeld voor uitwisseling van gegevens met het RIVM en slaat geen data op. Daarmee is de BRBA-app geen bronsysteem. U dient alsnog de coronaprik te registreren in het medisch dossier van de bewoner.

N.B. Indien de bewoner de toestemming aanpast van wel naar geen toestemming of vice versa dan moet dit ook worden aangepast in het dossier.

#### *Toepassing vaccinatielabels*

Bij het registreren van de vaccinatie is het van belang dat er een label wordt gekoppeld aan de betreffende vaccinatie, zodat duidelijk wordt om welke vaccinatie het gaat in de reeks van vaccinaties. Er zijn twee belangrijke redenen om bij de registratie van COVID-19 vaccinaties te werken met een vaccinatielabel:

1. een (door)lopende campagne te kunnen monitoren (relevant voor uitvoering)
2. om de vaccinatiestatus van individuen door de tijd te kunnen monitoren.

Dit is van belang voor het monitoren van:

- de vaccinatiegraad per status,
- bijwerkingen,
- vaccin-effectiviteit en
- impact van vaccinatie.

Iedere coronaprik krijgt een apart kenmerk mee voor de registratie, zodat er een onderscheid gemaakt kan worden ten opzichte van de basisserie (in de huidige situatie bestaat de basisserie uit 1 prik) en tussen de (herhaal)prikken onderling. We gebruiken hiervoor de opvolgende labels 'BS01' (basisserie+1), 'BS02' (basisserie+2), 'BS03' (basisserie+3), enzovoort. Het label wordt per individu bepaald o.b.v. de voorgaande prikken. Dit ongeacht wanneer de bewoner de prik ontvangt.

In de praktijk betekent dit dat:

- Iemand die tijdens de najaarscampagne zijn/haar eerste vaccinatie krijgt, wordt als '1' gelabeld.
- Iemand die (om wat voor reden dan ook dan), tijdens de periode dat de najaarscampagne is gestart, zijn/haar 1e (herhaal)prik na de basisserie (voorheen 'booster') komt halen, gelabeld wordt als 'BS01'.
- Iemand die in die periode voor zijn/haar 2e (herhaal)prik na de basisserie komt, wordt als 'BS02' gelabeld.
- Iemand die in die periode voor zijn/haar 3e (herhaal)prik na de basisserie komt, wordt als 'BS03' gelabeld.

- Iemand die in die periode voor zijn/haar 4e (herhaal)prik na de basisserie komt, wordt als 'BS04' gelabeld.
- Iemand die in die periode voor zijn/haar 5e (herhaal)prik na de basisserie komt, wordt als 'BS05' gelabeld.

U mag bij het registreren uitgaan van de door de te vaccineren bewoner verstrekte informatie. Het kan voorkomen dat de informatie die de bewoner geeft niet correct is. Eventuele correcties zullen dan aan de kant van het RIVM gedaan worden op basis van eerdere vaccinaties, die bij het RIVM bekend zijn.

Zie onderstaande tabel voor de te gebruiken vaccinatielabels:

Soort vaccinatie	Vaccinatielabel
Eerste vaccinatie basisreeks	'1'
1 <sup>e</sup> herhaal prik na de basisserie	'BS01'
2 <sup>e</sup> herhaal prik na de basisserie	'BS02'
3 <sup>e</sup> herhaal prik na de basisserie	'BS03'
4 <sup>e</sup> herhaal prik na de basisserie	'BS04'
5 <sup>e</sup> herhaal prik na de basisserie	'BS05'

## 5 Route B: Een maatwerkoplossing tussen regionale GGD en instelling

In het geval van onvoorziene problematiek of een zeer beperkt aantal bewoners kan gezocht worden naar een oplossing voor het vaccineren in afstemming met de regionale GGD. Neem hiervoor contact op met uw regionale GGD.

## 6 Meer informatie

Op de [website](#) van het RIVM is meer informatie beschikbaar. Meer informatie voor het publiek is te vinden op [www.mijnvraagovercorona.nl](http://www.mijnvraagovercorona.nl)

Instellingen met uitvoeringsvragen kunnen terecht bij de helpdesk van het RIVM via nummer: 088-6898900. Hierbij zijn de volgende keuzeopties beschikbaar:

- **Beloptie 1 voor logistieke vragen, cold chain-incidenten en productmeldingen:** vragen over het bestellen van vaccins, vaccinlevering, vaccinbeheer, productklachten en vaccin-incidenten. Productmeldingen kunnen worden gedaan door een e-mail voorzien van foto's te sturen naar [support.lcc@rivm.nl](mailto:support.lcc@rivm.nl). Voor urgente situaties bij uitzonderlijke vaccinincidenten is een noodnummer beschikbaar. Het noodnummer is bereikbaar tussen 17:00-20:00 uur. Mocht u daar gebruik van moeten maken, luister dan het gehele bericht onder beloptie 1 voor professionals af.
- **Beloptie 2 voor medisch-inhoudelijke vragen:** voor alle medisch-inhoudelijke vragen waarop het antwoord niet te vinden is in deze uitvoeringsrichtlijn COVID-19-vaccinatie of op de webpagina [COVID-19-vaccinatie voor professionals](#) op de RIVM-website. Uiteraard is de LCI voor calamiteiten 24/7 bereikbaar



voor artsen voor overleg. Vragen kunnen ook per email worden gesteld via [lcj.voorwacht@rivm.nl](mailto:lcj.voorwacht@rivm.nl).

- **Voor registratievragen:** voor het opvragen van vaccinatiegegevens, voor zover in CIMS geregistreerd. Vragen kunnen gesteld worden via [dvp.covidregistratie@rivm.nl](mailto:dvp.covidregistratie@rivm.nl).